

FAUSKE KOMMUNE

Tilleggsinnkalling for Kommunestyre

Tid: 17.06.2021 kl.: 08:30 - 17:00

Sted: Valnesfjord flerbrukshall

Eventuelle forfall meldes på telefon 75 60 40 20

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Vi ber om at sakspapirer ikke kastes etter møte, da møteprotokoll fra møtet kun vil inneholde innstilling og vedtak i sakene.

Merknader til møtet:

SAKSLISTE: - MØTE NR 5/2021

Sak nr.	Sakstittel
084/21	Høringsuttalelse - Endringer i grunnrenteskatten for vannkraft for å håndtere samvirking med selskapsskatten

Fauske, 15.06.21

Marlen Rendall Berg
Ordfører

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 21/9482	
	Arkiv sakID.: 21/1412	Saksbehandler: Kariann Skar Sør Dahl
Sak nr.		Dato
084/21	Kommunestyre	17.06.2021

Høringsuttalelse - Endringer i grunnrenteskatten for vannkraft for å håndtere samvirking med selskapsskatten

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Fauske kommune avgir følgende høringsuttalelse i tråd med LVKs anbefalinger:

Det vises til Finansdepartementets høringsbrev med høringsnotat 11. mai 2021 om endringer i grunnrenteskatten for vannkraft for å håndtere samvirking med selskapsskatten. Høringsfristen er 4. august 2021.

Departementet foreslår i høringsnotatet at samvirkningsproblemet håndteres gjennom en sekvensiell skattlegging der selskapsskatten fradragsføres i grunnlaget for grunnrenteskatten, og at grunnrenteskattesatsen oppjusteres fra 37 pst. til 47,4 pst. for å videreføre samme effektive marginalsatt som i dag på 59 pst. Forslaget er anslått å gi en påløpt reduksjon i skatteinntektene for 2021 på om lag 200 millioner kr, bokført i 2022 sammenlignet med gjeldende regler. Det fremgår av høringsnotatet at dette i stor grad vil motsvares av økte skatteinntekter i påfølgende år, og at omleggingen samlet sett blir om lag provenynøytral i nåverdi.

Grunnrenteskatten er fradragsberettiget i eiendomsskatten, og forslaget får derfor også betydning for eiendomsskatten. På tross av dette er det ikke foretatt noen beregninger av forslaget økonomiske konsekvenser for kommunenes eiendomsskatteinntekter. Om betydningen for eiendomsskatten fremgår kun følgende i høringsnotatet:

«For kraftanlegg som ikke er bundet av minimums- og maksimumsreglene i eiendomsskatten, vil redusert grunnrenteskatt øke eiendomsskatteinntektene noe på kort sikt, motsvart av lavere eiendomsskatteinntekter på lengre sikt.»

Maksimumsregelen, som departementet viser til, er gitt i eiendomsskatteloven § 8 B-1 fjerde ledd og innebærer at kommunene ikke vil få ta del i fordelene av høyere eiendomsskatt som kommunene skulle hatt som følge av redusert eller negativ grunnrenteskatt de første årene etter investeringen etter overgangen til kontantstrømskatt. Når grunnrenteskatten etter investeringsperioden senere øker, vil kommunene imidlertid få varig lavere eiendomsskatt.

De økonomiske konsekvensene av departementets forslag er heller ikke avklart ved finansministeren svar 7. juni 2021 på spørsmål fra Sigbjørn Gjelsvik (Sp) 30. mai 2021. I svaret gis det kun en antakelse om at endringen i grunnrenteskatten «over tid» ikke vil gi «vesentlige utslag» for eiendomsskatten. Svaret gir på ingen måte tilstrekkelig avklaring for kommunene som vertskap for vannkraftutbygginger og kreditor for eiendomsskatten fra anleggene.

Inntektene fra eiendomsskatt er av stor økonomisk betydning for kommunene som skriver ut eiendomsskatt på kraftanlegg og kommunene har behov for forutsigbarhet om kommende

inntektsnivå for å kunne planlegge og tilrettelegge tjenestene i kommunen.

Departementet foreslår at forslaget til endringer i skatteloven § 18-3 skal tre i kraft allerede med virkning fra og med inntektsåret 2021. Fauske kommune etterlyser svar på de økonomiske virkningene av forslaget og vil på det sterkeste motsette seg at endringen gjennomføres uten at de økonomiske konsekvensene er nærmere utredet. Det kan ikke være slik at eiendomsskatten brukes som en salderingspost mellom staten og kraftverkseierne, uten hensyn til kommunene.

Avslutningsvis ber kommunen om at det presiseres i lovens ordlyd at endringen i fradragsretten i grunnrenteskatten ikke gjelder for beregningen av fradraget ved fastsettelsen av formuesverdien/eiendomsskattegrunnlaget etter skatteloven § 18-5, slik finansministeren bekrefter i brevet 7. juni 2021.

Vedlegg:

15.06.2021

Høringsnotat - Endringer i grunnrenteskatten for vannkraft for å håndtere samvirking med selskapsskatten

1479443

Saksopplysninger:

Finansdepartementet har sendt på høring et forslag om endringer i grunnrenteskatten for vannkraft for å håndtere samvirking med selskapsskatten, jf. vedlagte høringsnotat. Det er ikke foretatt beregninger av konsekvensene dette har for kommunenes eiendomsskatt. Som kjent er grunnrenteskatten fradragsberettiget i eiendomsskattegrunnlaget, jf. skatteloven § 18-5.

Endringen som foreslås fra Finansdepartementet vil dermed påvirke kommunens fremtidige eiendomskatteinntekter, men virkningen av dette for den enkelte kommune er ikke kjent. Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar (LVK) har derfor utarbeidet en høringsuttalelse hvor det etterlyses en nærmere utredning av de økonomiske konsekvensene av de foreslåtte endringene samt en klargjøring av forståelsen av reglene for verdsettelse av kraftanlegg for eiendomsskatteformål. LVK anbefaler kommunene å avgi følgende høringsuttalelse:

«Det vises til Finansdepartementets høringsbrev med høringsnotat 11. mai 2021 om endringer i grunnrenteskatten for vannkraft for å håndtere samvirking med selskapsskatten. Høringsfristen er 4. august 2021.

Departementet foreslår i høringsnotatet at samvirkningsproblemet håndteres gjennom en sekvensiell skattlegging der selskapsskatten fradragsføres i grunnlaget for grunnrenteskatten, og at grunnrenteskattesatsen oppjusteres fra 37 pst. til 47,4 pst. for å videreføre samme effektive marginalsatt som i dag på 59 pst. Forslaget er anslått å gi en påløpt reduksjon i skatteinntektene for 2021 på om lag 200 millioner kr, bokført i 2022 sammenlignet med gjeldende regler. Det fremgår av høringsnotatet at dette i stor grad vil motsvares av økte skatteinntekter i påfølgende år, og at omleggingen samlet sett blir om lag provenynøytral i nåverdi.

Grunnrenteskatten er fradragsberettiget i eiendomsskatten, og forslaget får derfor også betydning for eiendomsskatten. På tross av dette er det ikke foretatt noen beregninger av forslagens økonomiske konsekvenser for kommunenes eiendomskatteinntekter. Om betydningen for eiendomsskatten fremgår kun følgende i høringsnotatet:

«For kraftanlegg som ikke er bundet av minimums- og maksimumsreglene i eiendomsskatten, vil redusert grunnrenteskatt øke eiendomskatteinntektene noe på kort sikt, motsvart av lavere eiendomskatteinntekter på lengre sikt.»

Maksimumsregelen, som departementet viser til, er gitt i eiendomsskatteloven § 8 B-1 fjerde ledd og innebærer at kommunene ikke vil få ta del i fordelingen av høyere eiendomsskatt som kommunene skulle hatt som følge av redusert eller negativ grunnrenteskatt de første årene etter investeringen etter overgangen til kontantstrømskatt. Når grunnrenteskatten etter investeringsperioden senere øker, vil kommunene imidlertid få varig lavere eiendomsskatt.

De økonomiske konsekvensene av departementets forslag er heller ikke avklart ved finansministeren svar 7. juni 2021 på spørsmål fra Sigbjørn Gjelsvik (Sp) 30. mai 2021. I svaret gis det kun en antakelse om at endringen i grunnrenteskatten «over tid» ikke vil gi «vesentlige utslag» for eiendomsskatten. Svaret gir på ingen måte tilstrekkelig avklaring for kommunene som vertskap for vannkraftutbygginger og kreditor for eiendomsskatten fra anleggene.

Inntektene fra eiendomsskatt er av stor økonomisk betydning for kommunene som skriver ut eiendomsskatt på kraftanlegg og kommunene har behov for forutsigbarhet om kommende inntektsnivå for å kunne planlegge og tilrettelegge tjenestene i kommunen.

Departementet foreslår at forslaget til endringer i skatteloven § 18-3 skal tre i kraft allerede med virkning fra og med inntektsåret 2021. Fauske kommune etterlyser svar på de økonomiske virkningene av forslaget og vil på det sterkeste motsette seg at endringen gjennomføres uten at de økonomiske konsekvensene er nærmere utredet. Det kan ikke være slik at eiendomsskatten brukes som en salderingspost mellom staten og kraftverkseierne, uten hensyn til kommunene.

Avslutningsvis ber kommunen om at det presiseres i lovens ordlyd at endringen i fradragsretten i grunnrenteskatten ikke gjelder for beregningen av fradraget ved fastsettelsen av formuesverdien/eiendomsskattegrunnet etter skatteloven § 18-5, slik finansministeren bekrefter i brevet 7. juni 2021.»

Saksbehandlers vurdering:

Fauske kommune bør avgi høringsuttalelse til Finansdepartementet for å signalisere at det ikke er akseptabelt at det gjøres endringer som får konsekvenser for kommunens kraftinntekter uten at de økonomiske virkningene av forslaget er nærmere utredet.

Ellen Beate Lundberg
kommunedirektør

11.05.2021

**Høringsnotat –
endringer i
grunnrenteskatten for
vannkraft for å håndtere
samvirkning med
selskapsskatten**

Innhold

1	Innledning og bakgrunn	3
2	Gjeldende rett	4
3	Departementets vurderinger og forslag	5
3.1	Innledning.....	5
3.2	Sekvensiell skatt der den ene skatten fradragsføres i grunnlaget for den andre skatten	7
3.2.1	Overgang fra parallelle skatter til sekvensielle skatter	10
3.3	Parallelle skatter med et samvirkningsfradrag.....	11
4	Økonomiske og administrative konsekvenser	12
5	Ikrafttredelse	13
6	Lovutkast.....	14
7	Forslag til endring i stortingets skattevedtak	16

1 INNLEDNING OG BAKGRUNN

I statsbudsjettet for 2021 ble grunnrenteskatten for vannkraft lagt om til en kontantstrømskatt med umiddelbar utgiftsføring for nye investeringer. Den nøytrale kontantstrømskatten ilegges sammen med ordinær selskapsskatt. I Prop. 1 LS (2020–2021) *Skatter, avgifter og toll 2021* pekte departementet på at det er behov for tilpasninger for å ta hensyn til samvirkningen mellom grunnrenteskatt og selskapsskatt. Samtidig ble det varslet at et løsningsforslag ville bli sendt på høring. Målet er at de to skattene til sammen ikke fører til større vridninger enn det som følger av ordinær selskapsskatt.

Departementet presenterer i dette høringsnotatet to modeller som kan løse samvirkningen. I den ene modellen fradragsføres grunnrenterelatert selskapsskatt i grunnlaget for grunnrenteskatten, det vil si at skattene fastsettes *sekvensielt*. Den nøytrale grunnrenteskatten fastsettes da på grunnlag av kontantstrømmen etter beregnet selskapsskatt. Alle investeringer som er lønnsomme etter beregnet selskapsskatt, vil da også forbli lønnsomme for selskapet etter grunnrenteskatt, og motsatt. Når grunnlaget for grunnrenteskatten reduseres, må grunnrenteskattesatsen teknisk oppjusteres for å videreføre samme effektive marginalskatt. Modellen løser samvirkningsproblemet uten ytterligere justeringer.

I den andre modellen fastsettes selskapsskatten og grunnrenteskatten *parallelt*, det vil si uten at den ene skatten er fradragsberettiget i den andre. Samvirkningen mellom skattene kan da håndteres ved at det gis et tilleggsfradrag i grunnrenteskatten. Modellen vil likevel ikke være en tilstrekkelig løsning for kraftselskaper med usikker selskapsskatteposisjon.

Etter departementets vurdering vil modellen med sekvensielle skatter, der grunnrenterelatert selskapsskatt kommer til fradrag i grunnlaget for grunnrenteskatt, ivareta samvirkningen på en treffsikker, intuitiv og praktisk gjennomførbar måte. Departementet legger vekt på at modellen med sekvensiell skattlegging også løser problemet for selskaper med usikker skatteposisjon. Samtidig er dette den foretrukne løsningen administrativt sett. Departementet foreslår derfor at samvirkningsproblemet håndteres gjennom en sekvensiell skattlegging der selskapsskatten fradragsføres i grunnlaget for grunnrenteskatten. Grunnrenteskattesatsen må da teknisk oppjusteres fra 37 pst. til 47,4 pst. for å videreføre samme effektive marginalskatt som i dag på 59 pst.

Forslaget er en forutsetning for at omleggingen til kontantstrømskatt fra 2021 samlet sett blir nøytral med hensyn til investeringsbeslutninger, og det gjør at omleggingen samlet sett blir om lag provenynøytral i nåverdi. Forslaget anslås isolert sett å gi en

påløpt reduksjon i skatteinntektene for 2021 på 200 mill. kroner, bokført i 2022. Dette vil i stor grad motsvares av økte skatteinntekter i senere år.

2 GJELDENE RETT

Vannkraftverk skattlegges etter flere ulike ordninger for å sikre fellesskapet inntekter fra utnyttelsen av naturressursen. Kraftforetak betaler alminnelig selskapskatt, grunnrenteskatt, naturressursskatt, eiendomsskatt og konsesjonsavgift, og avstår konsesjonskraft til kommunene og fylkeskommunene. For eiere som er skattepliktige for formue og kraftanlegg, betales også formuesskatt.

Alminnelig inntekt i kraftforetak fastsettes og skattlegges etter de ordinære reglene i skatteloven med en skattesats på 22 pst. i 2021. Med kraftforetak menes bedrift som driver produksjon, omsetning, overføring eller distribusjon av vannkraft, jf. skatteloven § 18-1 andre ledd bokstav d. I tillegg betaler eier av kraftverk grunnrenteskatt til staten. Grunnrenteskatten skal sikre fellesskapet inntekter fra utnyttelsen av naturressursen. Det beregnes grunnrenteskatt til staten med en sats på 37 pst. i 2021 for kraftverk med påstemplet merkeytelse på 10 000 kVA eller mer, jf. skatteloven § 18-3 første ledd. Kraftverk med påstemplet merkeytelse under 10 000 kVA er fritatt for grunnrenteskatt, jf. § 18-3 tiende ledd. Fra 2007 er det innført samordningsregler ved negativ grunnrenteinntekt og en ordning med årlig refusjon av skatteverdien ved negativ grunnrenteinntekt etter samordning.

Grunnlaget for grunnrenteskatt fastsettes med utgangspunkt i normert markedsverdi av det enkelte kraftverkets produksjon i inntektsåret, fratrukket driftsutgifter, konsesjonsavgift samt eiendomsskatt og avskrivninger, jf. skatteloven § 18-3. I tillegg gis det fradrag for en friinntekt som skal kompensere for at investeringskostnader ikke utgiftsføres umiddelbart, men kommer til fradrag over driftsmidlenes levetid. Avskrivninger og friinntekt gjelder for investeringskostnader som er aktiveringspliktige før 1. januar 2021. Friinntektsrenten er fastsatt til risikofri rente før selskapskatt. For å komme frem til normert markedsverdi av kraftverkets produksjon i inntektsåret tas det utgangspunkt i årlige brutto salgsinntekter. Hovedregelen er at kraften verdsettes til spotmarkedspris fastsatt i kraftmarkedet. Brutto salgsinntekter settes til summen av årets spotmarkedspriser per time multiplisert med faktisk produksjon ved kraftverket i de tilhørende tidsavsnitt, jf. skatteloven § 18-3 andre ledd. Det er unntak fra utgangspunktet om spotmarkedspris for konsesjonskraft, langsiktige kontrakter og kraft som industrien produserer og forbruker selv, jf. skatteloven § 18-3 andre ledd bokstav a nr. 1 til 3.

I grunnlaget gis det fradrag for driftskostnader som regulært følger av kraftproduksjonen, kostnader til vedlikehold mv., og konsesjonsavgift og eiendomsskatt, jf. skatteloven § 18-3 tredje ledd bokstav a nr. 1 og nr. 2. Leveranse av konsesjonskraft til konsesjonskraftpris blir hensyntatt gjennom fastsettelsen av salgsinntekter. Det gis ikke fradrag for salgs-, overførings- eller finanskostnader. Tilsvarende inntekter inngår ikke i grunnlaget for grunnrenteskatt.

For investeringskostnader som er aktiveringspliktige før 1. januar 2021 gis det videre fradrag for inntektsårets skattemessige avskrivninger for driftsmidler som er knyttet til kraftproduksjonen, jf. skatteloven § 18-3 tredje ledd bokstav a nr. 3. Det gis ikke fradrag for avskrivning av tidsbegrenset fallrettighet. Særskilte driftsmidler i kraftproduksjon avskrives lineært. Dette gjelder dammer, tunneler, rørgater (unntatt rør), kraftstasjoner (inkludert atkomsttunneler) som avskrives lineært med 1,5 pst. årlig over 67 år, samt maskinteknisk utrustning i kraftstasjon, generatorer, rør, foring i sjakt/tunnel, luker, rister etc. som avskrives lineært med 2,5 pst. årlig over 40 år. Dette har vært begrunnet med at lineære avskrivningssatser avspeiler verdifallet for slike driftsmidler bedre. Andre driftsmidler avskrives etter ordinær saldometode. For eksempel inngår elektroteknisk utrustning i kraftforetak i saldogruppe g, som blir avskrevet med inntil 5 pst. årlig.

Fra og med inntektsåret 2021 er grunnrenteskatten lagt om til kontantstrømskatt for nye investeringer. Dette innebærer at kostnader som ellers er aktiveringspliktige, i stedet kan fradragsføres direkte i grunnrenteinntekten, jf. skatteloven § 18-3 tredje ledd bokstav 5 nr. 5. Fradragsretten gjelder for investeringskostnader som er aktiveringspliktige i grunnlaget for alminnelig inntekt, og knyttet til kraftproduksjonen. Det omfatter investeringer både for nye kraftverk, for reinvesteringer og for opprustning og utvidelse av eksisterende kraftverk. Investeringskostnader som er aktiveringspliktige før 1. januar 2021 omfattes ikke. Kostnader til erverv av kraftanlegg og kostnader til erverv av fallrettigheter kan ikke fradragsføres umiddelbart, jf. skatteloven § 18-3 tredje ledd bokstav a nr. 5 annet og tredje punktum.

3 DEPARTEMENTETS VURDERINGER OG FORSLAG

3.1 Innledning

I selskapsskatten avskrives driftsmidlene over tid. Det gjør at avkastningen etter skatt blir lavere enn dersom driftsmidlene ble utgiftsført på investeringstidspunktet, slik de blir i en kontantstrømskatt. Når selskapene ilegges to skatter, er det behov for tilpasninger for å ta hensyn til at den ene skatten har betydning for grunnlaget for den

andre skatten, det vil si samvirkningen mellom selskapsskatten og grunnrenteskatten. Målet er at vridningene for kraftselskaper med selskaps- og grunnrenteskatt ikke skal være større enn den vridningen selskapsskatten skaper for ordinær næringsvirksomhet. Problemstillingen og ulike løsningsalternativ ble omtalt i Prop. 1 LS (2020-2021) *Skatter, avgifter og toll 2021*. Samtidig ble det varslet at et løsningsforslag ville bli sendt på høring.

For at kontantstrømskatten skal virke helt nøytralt, må skattegrunnlaget reflektere den kontantstrømmen som benyttes til å vurdere investeringens lønnsomhet før kontantstrømskatt. I det norske skattesystemet står det aller meste av næringsvirksomheten overfor selskapsskatt på 22 pst. Denne betales også av kraftforetakene, inklusiv for grunnrenteskattepliktig virksomhet.

Selskapsskatten øker avkastningskravet for all næringsvirksomhet. Det vil si at en investering som vurderes som lønnsom i fravær av selskapsskatt, ikke nødvendigvis er lønnsom etter at selskapsskatten medregnes. I det norske skattesystemet vil det altså være kontantstrømmen etter selskapsskatt som er relevant for å vurdere investeringens lønnsomhet før kontantstrømskatt.

Det er ønskelig at de to skattene til sammen ikke fører til større vridninger enn det som følger av ordinær selskapsskatt. I skattereglene som gjaldt til og med 2020, og som fortsatt gjelder for investeringskostnader som er aktiveringspliktige før 1. januar 2021, var det en tilpasning for å ivareta deler av samvirkningen. Friinntekten i grunnrenteskatten skal isolert sett fastsettes til risikofri rente etter selskapsskatt. Likevel var friinntektsrenten fastsatt til risikofri rente før selskapsskatt for å kompensere for at skattene ble beregnet parallelt. Med andre ord ble det implisitt gitt et tillegg i friinntektsrenten for å få korrekt samvirkning. Denne todelingen var lite synlig siden samlet friinntektsrente var risikofri rente før selskapsskatt. Når friinntekten falt bort i kontantstrømskatten, falt denne tilpasningen også bort.

Det finnes i prinsippet to hovedløsninger på dette. En kan la den ene skatten være fradragsberettiget i grunnlaget for den andre, det vil si sekvensiell modell, se omtale i punkt 3.2. Alternativt kan en kan beholde to parallelle skatter som i dag og gjøre en tilpasning i kontantstrømskatten, se omtale i punkt 3.3. Løsningene vil ha noe forskjellige egenskaper.

3.2 Sekvensiell skatt der den ene skatten fradragsføres i grunnlaget for den andre skatten

I denne modellen fradragsføres selskapsskatten i grunnlaget for grunnrenteskatten, det vil si at skattene fastsettes sekvensielt. Grunnrenteskatten fastsettes da på grunnlag av kontantstrømmen etter selskapsskatt. Alle investeringer som er lønnsomme etter selskapsskatt, vil da også forbli lønnsomme for selskapet etter grunnrenteskatt, og motsatt. Vridningene for kraftselskaper som står overfor både grunnrente- og selskapsskatt, blir ikke sterkere enn det selskapsskatten medfører i andre næringer. Det gjelder både for selskaper som gjennomgående har overskudd i selskapsskatten og for selskaper med usikker selskapsskatteposisjon.

Kraftselskapene kan ha annen virksomhet enn vannkraftproduksjon, og inntekts- og kostnadsstørrelser fastsettes på til dels ulike måter i de to skattene. Behovet for tilpasninger omfatter bare den virksomheten som står overfor både grunnrenteskatt og selskapsskatt. Det er kun en særlig beregnet selskapsskatt knyttet til grunnrenteskattpliktig virksomhet (heretter omtalt som *grunnrenterelatert selskapsskatt*) som skal trekkes fra i grunnlaget for grunnrenteskatt, og ikke den fastsatte selskapsskatten for selskapets samlede virksomhet. Det skal derfor ikke tas hensyn til eventuelle avvikende salgavtaler eller prissikring, resultat fra andre virksomhetsområder eller finanskostnader. Det skal heller ikke tas hensyn til fradrag for naturressursskatt. For å skille ut den grunnrenterelaterte selskapsskatten må en altså ta utgangspunkt i de samme inntekts- og kostnadsstørrelser som brukes i fastsettelse av grunnrenteskatten. Driftsmidler knyttet til kraftproduksjon som utgiftsføres umiddelbart i grunnrenteskatten, skal likevel avskrives i den grunnrenterelaterte selskapsskatten.

Dersom grunnrenterelatert selskapsskatt er negativ, fradragsføres null dette året, og beregnet underskudd fremføres (uten rente) til senere inntektsår og reduserer dermed fremtidig grunnrenterelatert selskapsskatt som fradragsføres i grunnrenteskattgrunnlaget. Det fremførbare underskuddet for beregning av grunnrenterelatert selskapsskatt må fastsettes separat og kan avvike fra selskapets samlede fremførbare underskudd i selskapsskattegrunnlaget. Selskap med negativ grunnrenterelatert selskapsskatt og positiv selskapsskatt fra annen virksomhet, kan få en nåverdifordel ved tidligere selskapsskattereduksjon enn det som legges til grunn i kontantstrømskatten. Virkningen av dette antas likevel å være svært begrenset.

Når skattegrunnlaget for grunnrenteskatt reduseres, må grunnrenteskattesatsen teknisk oppjusteres fra 37 pst. til 47,4 pst. for å videreføre samme effektive marginalsatt på 59 pst., se boks 1. På kort sikt vil denne modellen gi et provenytap fordi nye investeringskostnader kan utgiftsføres umiddelbart mot en høyere

grunnrenteskattesats. Dette vil styrke selskapenes likviditet i investeringsfasen når investeringer utgiftsføres mot en høyere grunnrenteskattesats, se vedlegg 1. Over levetiden til prosjektet vil omlegging til sekvensielle skatter gi om lag samme provenyvirkning målt som nåverdi som ved parallelle skatter med samvirkningsfradrag. Sammenlignet med dagens regler, der samvirkningen ikke er løst for investeringer etter 2020, vil løsningen innebære en lettelse for selskapene.

Boks 1 Teknisk justering av grunnrenteskattesatsen

Dagens grunnrenteskatt og selskapsskatt fastsettes parallelt, det vil si uten at den ene skatten reduserer grunnlaget for den andre. Dagens effektive marginale skattesats er dermed:

$$0,22 + 0,37 = 0,59$$

Når grunnrenterelatert selskapsskatt kan trekkes fra i grunnrenteskatten, må grunnrenteskattesatsen teknisk justeres for å videreføre effektiv marginal skattesats på 59 pst. Grunnrenteskattesatsen må teknisk justeres til:

$$\frac{0,37}{(1 - 0,22)} = 0,474$$

Effektiv marginal skattesats vil da være uendret fra i dag:

$$0,22 + (1 - 0,22) * 0,474 = 0,59$$

Når grunnrenteskatten teknisk justeres fra 37 til 47,4 pst., vil også overgangen fra dagens parallelle skatter til sekvensiell skatt kunne skje uten større overgangsordninger, se punkt 3.2.1.

Skattegrunnlaget i denne modellen er illustrert i boks 2. En sammenligning av modellene fremgår av vedlegg 1 og 2. Fastsettelse av grunnrenterelatert selskapsskatt per kraftverk er nødvendig siden grunnrenteskatt per kraftverk inngår i eiendomsskattegrunnlaget, og dette krever at også grunnrenterelatert selskapsskatt beregnes per kraftverk.

Boks 2 Illustrasjon av sekvensielle skatter der grunnrenterelatert selskapsskatt fradragsføres i grunnlaget for grunnrenteskatt

Tabell 1 illustrerer hvordan skattegrunnlaget i selskapsskatten og grunnrenteskatten fastsettes når grunnrenterelatert selskapsskatt for kraftvirksomhet trekkes fra i grunnlaget for grunnrenteskatt. Illustrasjonen tar utgangspunkt i et enkeltår. Det er ingen endringer i selskapsskattegrunnlaget sammenlignet med dagens regler. I dette eksempelet er grunnrenterelatert selskapsskatt beregnet til 550. Dette beløpet føres til fradrag i grunnlaget for grunnrenteskatt. Dersom grunnrenterelatert selskapsskatt er negativ, blir fratrukket dette året null og dette årets underskudd fremføres til neste år.

Tabell 1 Illustrasjon av skattegrunnlaget

	Skattegrunnlag selskapsskatt og grunnrenteskatt	Grunnrenterelatert selskapsskatt for kraftvirksomhet
Selskapsskattesats	22 %	22 %
Grunnrenteskattesats	47,4 %	
Selskapsskatt		
Inntekter kraft	4 000	4 000
Inntekter annen virksomhet	1 000	
Driftskostnader kraft	-1 000	-1 000
Driftskostnader annen virksomhet	-1 500	
Avskrivninger kraft	-500	-500
Avskrivning annen virksomhet	-500	
Skattegrunnlag	1 500	2 500
Selskapsskatt	330	550
Grunnrenteskatt		
Inntekter kraft	4 000	
Driftskostnader kraft	-1 000	
Umiddelbart fradrag kraft	-2 000	
Fradrag for grunnrenterelatert selskapsskatt	-550	
Skattegrunnlag	450	
Grunnrenteskatt	213	
Samlet skatt	543	

Memo: Uten fradrag for grunnrenterelatert selskapsskatt ville skattegrunnlaget i grunnrenteskatten vært 1 000, grunnrenteskatten 474 og samlet skatt 804.

En alternativ modell for sekvensielle skatter er å trekke grunnrenteskatten fra i grunnlaget for selskapsskatt. Hvilken skatt som beregnes først og dermed reduserer grunnlaget for den andre (selskapsskatt eller grunnrenteskatt), har ingen betydning for de samlede økonomiske virkningene. En slik modell vil likevel kreve noe mer systemtekniske tilpasninger. På denne bakgrunn, og av hensyn til at selskapsskatten bør utformes likt på tvers av næringer, har departementet ikke vurdert denne modellen som aktuell.

3.2.1 Overgang fra parallelle skatter til sekvensielle skatter

Etter departementets vurdering vil det ikke være vesentlige overgangsproblemer ved å gå over fra dagens parallelle skatter til sekvensielle skatter. For inntekts- og kostnadsposter som både inngår i grunnlaget for grunnrenterelatert selskapsskatt og grunnrenteskattgrunnlaget, vil den tekniske økningen i grunnrenteskattesatsen motsvares av at grunnrenterelatert selskapsskatt trekkes fra i grunnlaget for grunnrenteskatt. Dermed er samlet skatteverdi av driftsinntekter, driftskostnader og investeringsfradrag uendret.

Overgangen til sekvensielle skatter bør gjelde både for nye og historiske investeringer. Investeringskostnader aktivert før 1. januar 2021 vil fortsatt komme til fradrag i grunnrenteskatten gjennom avskrivninger og friinntekt. Friinntekten inngår bare i grunnrenteskattgrunnlaget og må derfor justeres. Siden omleggingen til sekvensielle skatter også omfatter historiske investeringer, er det ikke lenger behov for det implisitte samvirkningsfradraget ($r_f \times s$) i friinntekten. Friinntekten for historiske investeringer må derfor reduseres til risikofri rente etter skatt ($r_f \times (1 - s)$) fra og med 2021. Skatteverdien av fradraget for friinntekt for historiske investeringer blir likevel uendret siden redusert friinntekt motsvares av tilsvarende økt grunnrenteskattesats.

Nærmere om håndtering av fremførbart negativt skattegrunnlag

Ved overgang til sekvensielle skatter må det tas stilling til hvordan fremførbart negativt skattegrunnlag skal håndteres. I selskapsskatten fremføres negativt skattegrunnlag uten rente. I grunnrenteskatten kan selskapet samordne negativt og positivt grunnlag for grunnrenteskatt på tvers av kraftverk som selskapet eier. Dersom eieren ikke har andre kraftverk å samordne med, eller grunnlaget fortsatt er negativt etter samordning, vil staten årlig utbetale skatteverdien av negativt grunnrenteskattgrunnlag ved skatteoppgjøret. Dermed gjøres skatteposisjonene opp årlig, og det er ikke nye negative skattegrunnlag å fremføre til senere år. Negativt grunnlag for grunnrenteskatt fra før 2007 er likevel ikke gjenstand for verksamordning eller konsernintern samordning, og fremføres med rente mot positivt grunnlag senere år fra samme kraftverk. Gjenstående

negativt grunnlag for grunnrenteskatt fra før 2007 utgjorde i overkant av 15 mrd. kroner ved inngangen til inntektsåret 2019.

Negativ selskapsskatt fra før omlegging til sekvensielle skatter i 2021 kan stamme fra både grunnrenteskattepliktig virksomhet og annen virksomhet i selskapet. Det vil være krevende å skille ut det negative selskapsskattegrunnlaget som stammer fra grunnrenteskattepliktig virksomhet for potensielt mange år tilbake. Det vil trolig heller ikke være mulig å fordele historisk negativt selskapsskattegrunnlag på de ulike grunnrenteskattepliktige kraftverkene som inngår i grunnrenterelatert selskapsskatt.

Det kan dermed være store forskjeller på selskapets historiske fremførbare underskudd i selskapsskatt og grunnrenteskatt som må hensyntas ved overgang fra parallell til sekvensiell skatt. Løsningen her bør virke nøytralt uavhengig av størrelsesforholdet mellom de to skattegrunnlagene. Det kan oppnås ved at det ikke tas hensyn til historisk fremførbart negativt skattegrunnlag i utskillingen av grunnrenterelatert selskapsskatt, samtidig som størrelsen på historisk fremførbart negativt skattegrunnlag (før 2007) nedjusteres i grunnrenteskatten. Denne løsningen er også administrativt enkel ved at grunnrenterelatert selskapsskatt kan fastsettes fra og med 2021 uten å ta hensyn til fremførbart negativt skattegrunnlag fra tidligere år.

I den grunnrenterelaterte selskapsskatten som skal trekkes fra i grunnlaget for grunnrenteskatt, legges det derfor opp til å se bort fra fremførbart negativt skattegrunnlag (fra før omleggingen). Det vil isolert sett gi økt fradrag for grunnrenterelatert selskapsskatt og dermed redusert grunnrenteskatt. Denne avgrensningen gjelder bare for fradraget i grunnrenteskattegrunnlaget. I selskapets ordinære grunnlag for selskapsskatt vil historisk fremførbart negativt skattegrunnlag kunne fradragføres på samme måte som tidligere.

Fremførbart negativt grunnlag for grunnrenteskatt fra før 2007 nedjusteres samtidig med faktoren $(1 - 0,22)$ ved overgangen til sekvensiell skatt. Skatteverdien av historisk fremførbart negativt grunnrenteskattegrunnlag blir da uendret siden redusert fremførbart negativt grunnrenteskattegrunnlag motsvares av tilsvarende økt grunnrenteskattesats.

3.3 Parallele skatter med et samvirkningsfradrag

I denne modellen fastsettes selskapsskatten og grunnrenteskatten parallelt, det vil si uten at den ene skatten er fradragsberettiget i den andre. Det er tilsvarende skattereglene som gjaldt til og med 2020. For å løse samvirkningen mellom skattene må en da gjeninnføre det tidligere tillegget i friinntekten. Grunnlaget for fradraget må

imidlertid nå være skattemessig verdi i selskapsskatten. Samvirkningsfradraget i grunnrenteskatten skal da være skattemessig gjenstående verdi i selskapsskatt multiplisert med risikofri rente og med selskapsskattesatsen.

For selskaper som gjennomgående har overskudd i selskapsskatten, vil dette fradraget sikre at vridningene ikke blir større enn om selskapene kun ble ilagt selskapsskatt. Det vil likevel ikke være en tilstrekkelig løsning for kraftselskaper med usikker selskapsskatteposisjon.

Problemet med usikker skatteposisjon kunne vært håndtert ved å innføre full sikkerhet for å kunne utnytte fradrag i selskapsskatten for vannkraft. Det ville betydd fremføring av underskudd med rentetillegg og eventuell utbetaling av skattemessig verdi av underskudd ved opphør av virksomhet. Løsningen ville imidlertid innebære en overkompensasjon, fordi selskapsskatten da ville blitt lempeligere for kraftselskaper enn for andre selskaper. Dette problemet forsterkes når selskapsskatten ikke beregnes separat for grunnrenteskattepliktig kraftproduksjon, men for selskapets samlede virksomhet. I praksis er det derfor neppe mulig å finne en fullgod løsning for selskapene med usikker selskapsskatteposisjon når skattene beregnes parallelt. Det betyr at en i denne modellen må akseptere at kraftselskap med usikker selskapsskatteposisjon står overfor noe større vridninger, noe som også har vært situasjonen i regelverket før 2021.

4 ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Problemet knyttet til samvirkningen mellom grunnrenteskatt og selskapsskatt var ikke løst ved overgang til kontantstrømskatt fra 2021. En endring som foreslått i dette høringsnotatet vil gi et provenytap sammenlignet med dagens vedtatte regler ved en statisk beregning. Forslaget vil likevel forbedre investeringsinsentivene som kan bidra til økt verdiskaping og økte skatteinntekter på sikt. I provenyanslagene under er det sett bort fra slike virkninger.

Forslaget med sekvensielle skatter innebærer at nye investeringer utgiftsføres mot en grunnrenteskattesats på 47,4 pst. i stedet for 37 pst. som i dag. Forslaget anslås dermed å gi en påløpt reduksjon i skatteinntektene for 2021 på om lag 200 mill. kroner, bokført i 2022 sammenlignet med gjeldende regler. Dette vil i stor grad motsvares av økte skatteinntekter i påfølgende år, se illustrasjonene i vedlegg 1. Alternativet med parallelle skatter med samvirkningsfradrag ville gitt en ubetydelig provenyreduksjon på kort sikt, anslagsvis 0,15 mill. kroner påløpt i 2021, men økende over tid. Målt som nåverdi over tid vil provenyreduksjonen ved de to modellene være om lag den samme. Det understrekes at provenyanslagene er usikre og avhenger av investeringsomfang.

For kraftanlegg som ikke er bundet av minimums- og maksimumsreglene i eiendomsskatten, vil redusert grunnrenteskatt øke eiendomsskatteinntektene noe på kort sikt, motsvart av lavere eiendomsskatteinntekter på lengre sikt.

Forslaget vil ikke medføre vesentlige systemtekniske endringer. Administrativt vil forslaget kreve ekstra beregninger ved fastsettelse av grunnrenteskatten ved at en også må fastsette grunnrenterelatert selskapsskatt. Dette anses å være håndterbart ettersom inntekts- og kostnadsposter som inngår, allerede brukes i andre beregninger av selskaps- og grunnrenteskatt. Det antas at dette også medfører at de økte administrative kostnadene for selskapene vil være beskjedne.

5 IKRAFTTREDELSE

Endringene i grunnrenteskatten for vannkraftproduksjon som innebar innføring av kontantstrømskatt for nye investeringer, trådte i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2021.

Forslagene til endringer i høringsnotatet her utfyller de nye lovreglene. Departementet foreslår at forslaget til endringer i skatteloven § 18-3 skal tre i kraft fra samme tidspunkt som endringen med overgang til kontantstrømbeskatning, det vil si med virkning fra og med inntektsåret 2021.

6 LOVUTKAST

Forslag

til lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven)

I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 18-3 tredje ledd ny bokstav c skal lyde:

c. I beregningsgrunnlaget for grunnrenteinntekt skal en særlig beregnet selskapsskatt for den del av virksomheten som er grunnrenteskattpliktig føres til fradrag. Ved beregningen medtas de samme inntekts- og kostnadsstørrelser som brukes ved fastsettelse av grunnrenteskatten, unntatt fradrag for naturressursskatt. Driftsmidler knyttet til kraftproduksjon som utgiftsføres umiddelbart i grunnrenteskatten, skal likevel avskrives i den beregnede selskapsskatten. Beregnet underskudd etter denne bokstav fremføres til fradrag i særlig beregnet selskapsskatt for senere inntektsår uten rente.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2021.

III

Ved ikrafttreddelsen av endringen under I gjelder følgende overgangsregel:

Gjenstående fremførbart negativt grunnlag for grunnrenteskatt fra inntektsåret forut for 2007 ved utgangen av inntektsåret 2020 justeres med faktoren 0,78.

7 FORSKRIFTSUTKAST

Forslag

til forskrift om endringer i forskrift 19. november 1999 nr. 1159 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14

I

§ 18-8-3 skal lyde:

Rentesatsen etter skatteloven § 18-3 tredje ledd b settes til renten etter § 18-8-1, *korrigert til renten etter skatt.*

II

Endringen under I trer i kraft straks trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2021.

8 FORSLAG TIL ENDRING I STORTINGETS SKATTEVEDTAK

Forslag

til endring i Stortingsvedtak om skatt av inntekt og formue mv. for inntektsåret 2021 (Stortingets skattevedtak)

I Stortingsvedtak om skatt av inntekt og formue mv. for inntektsåret 2021 (Stortingets skattevedtak) § 3-4 gjøres følgende endring:

§ 3-4 skal lyde:

Av grunnrenteinntekt i vannkraftverk fastsatt i medhold av skatteloven § 18-3 svares grunnrenteskatt til staten med 47,4 pst.

II

Endringen under I trer i kraft straks trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2021.

Vedlegg 1 Illustrasjon av alternative løsninger for håndtering av samvirkning

Forutsetninger				
Selskapsskatt	22 %		Risikofri rente før skatt	10 %
Grunnrenteskatt parallell	37 %		Risikofri rente etter skatt	7,8 %
Grunnrenteskatt sekvensiell	47,4 %			
År	0	1	2	Nåverdi¹
Investering	1000			
Driftsinntekt		800	800	
Driftskostnad		100	100	
Avskrivning		500	500	
Friinntekt (t.o.m. 2020) (rf)		100	50	
Samvirkningsfradrag (rf*s)		22	11	
Regler t.o.m. 2020 (parallele, periodiserte skatter)				
Selskapsskatt		$(800-100-500)*0,22 = 44$	$(800-100-500)*0,22 = 44$	79
Periodisert grunnrenteskatt		$(800-100-500-100)*0,37 = 37$	$(800-100-500-50)*0,37 = 56$	82
Samlet skatt		81	100	161
Sekvensielle skatter med fradrag for grunnrenterelatert selskapsskatt i grunnrenteskatten				
Selskapsskatt		$(800-100-500)*0,22 = 44$	$(800-100-500)*0,22 = 44$	79
Kontantstrømskatt	$(-1000)*0,474 = -474$	$(800-100-44)*0,474 = 311$	$(800-100-44)*0,474 = 311$	82
Samlet skatt	-474	355	355	161
Parallele skatter med samvirkningsfradrag				
Selskapsskatt		$(800-100-500)*0,22 = 44$	$(800-100-500)*0,22 = 44$	79
Kontantstrømskatt	$(-1000)*0,37 = -370$	$(800-100-22)*0,37 = 251$	$(800-100-11)*0,37 = 255$	82
Samlet skatt	-370	295	299	161

¹ For illustrasjonsformål er nåverdiberegningen forenklet ved å se bort fra risikotillegg for usikre inntektsstrømmer. I en fullstendig verdsetting må usikre inntektsstrømmer diskonteres med et risikojustert avkastningskrav.

Vedlegg 2 Nærmere illustrasjon av skattegrunnlagene i et enkeltår i de ulike modellene

Forutsetninger:

Inntekter kraftverk	4 000	Netto inntekt annen virksomhet	1 000
Driftskostnader kraftverk	1 000	Driftskostnad annen virksomhet	1 500
Investering kraftverk	2 000	Avskrivning annen virksomhet	500
Avskrivning kraftverk	500		
Friinntekt isolert ¹ (2000-500)*0,05*(1-0,22) =	59		
Samvirkningsfradrag (2000-500)*0,05*0,22 =	17		

	Skatteregler 2020	Vedtatte 2021- regler	Parallele skatter med samvirkning	Sekvensielle skatter	Grunnrenterelatert selskapsskatt ²
Selskapsskattesats	22 %	22 %	22 %	22 %	22 %
Grunnrenteskattesats	37 %	37 %	37 %	47,4 %	
Selskapsskatt:					
Inntekter kraft	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Inntekter annen virksomhet	1 000	1 000	1 000	1 000	
Driftskostnader kraft	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Driftskostnader annen virksomhet	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	
Avskrivninger kraft	-500	-500	-500	-500	-500
Avskrivning annen virksomhet	-500	-500	-500	-500	
Skattegrunnlag	1 500	1 500	1 500	1 500	2 500
Selskapsskatt	330	330	330	330	550
Grunnrenteskatt:					
Inntekter kraft	4 000	4 000	4 000	4 000	
Driftskostnader kraft	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	
Avskrivning/umiddelbart fradrag kraft	-500	-2 000	-2 000	-2 000	
Friinntekt isolert ¹	-59				
Samvirkningsfradrag	-17		-17		
Fradrag for beregnet selskapsskatt				-550	
Skattegrunnlag	2 425	1 000	984	450	
Grunnrenteskatt	897	370	364	213	
Samlet skatt	1 227	700	694	543	

¹ Friinntekt fratrukket det implisitte samvirkningsfradraget, det vil si beregnet med en risikofri rente *etter* skatt.

² Dersom grunnrenterelatert selskapsskatt er negativ, blir fratrukket dette året null og dette årets underskudd fremføres til neste år.